

Č. 409.

Vojenské záležitosti: * Dodatečný zábor věci ve smyslu § 24 zák. ze dne 26. prosince 1912 č. 296 ř. z. není možný stran oněch předmětů, které přešly před tím z jakéhokoli titulu do vlastnictví státu.

(Nález ze dne 11. května 1920 č. 4159.)

Věc: Firma Šimon Mayer a synové v Praze (adv. Dr. Jaroslav Nebesář ze Slaného) proti ministerstvu Národní Obrany (min. koncipista Dr. Rank) stran požadování zboží.

Výrok: Naříkané rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

Důvody: Ministerstvo Národní Obrany výnosem ze dne 21. listopadu 1919 č. j. 12880 zabralo firmě Šimon Mayer a synové v Praze veškeré množství kalika různých šířek naloženého ve vagoně č. 3125 a došlého na adresu vojenské správy v Brně, jelikož kaliko náleží mezi nanejvýše potřebné válečné pomůcky pro účely vytčené v § 1 zákona o válečných úkonech. Zabráni provedeno na základě § 24 cit. zákona.

O stížnosti nejvyšší správní soud uvážil v podstatě toto:

Vzhledem k vývodům zástupce žalovaného úřadu, který snažil se vyvoditi, že zabráni kalika vyslovené formálně teprve 22. listopadu 1919 ministerstvem Národní Obrany stalo se materielně již dříve a to již v srpnu 1919, bylo nejprve rozřešiti otázku, od které doby sporné zboží zabíracím nálezem ve smyslu zákona o válečných úkonech jest postiženo. Ze znění naříkaného rozhodnutí, které pro výklad jeho obsahu v první řadě musí býti rozhodným, nemůže býti ničeho odvozováno, co by správnost uvedených vývodů potvrzovalo, naopak znění tohoto rozhodnutí nenechává žádné pochybnosti o tom, že ministerstvo Národní Obrany původně na zabráni sporného kalika nepomýšlelo, nýbrž že myšlenku tuto teprve potom pojalo, když jednání se stranou o náhradě za vagon zboží omylem do Brna expedovaný a oděvním skladištěm vojenským převzatý k cíli nevedlo a že myšlenku tu provedlo teprve naříkaným rozhodnutím dne 22. listopadu 1919.

Vyplývá to nade vši pochybnost z obratu naříkaného rozhodnutí, ve kterém výslovně se uvádí: »Jelikož firma Šimon Mayer a synové v Praze není ochotna dobrovolně na smírném podkladě postoupiti vojenské správě veškeré množství kalika různých šířek, naložené ve vagoně č. 3125 a došlé na adresu vojenské správy v Brně, ... prohlašuje ministerstvo Národní Obrany, že veškeré toto množství kalika zabírá nyní na základě § 24 zákona o válečných úkonech definitivně pro válečné účely, vytčené v § 1 zmíněného zákona.«

Vzhledem k tomuto jasnému prohlášení zůstává beze všeho právního významu poukaz na okolnost, že již transportní list, kterým vagon zboží, jehož adresát tentokrát byl prý neznámý, z Budějovic do Brna byl expedován, vyhotoven byl na rozkaz ministerstva Národní Obrany. — Ostatně třeba i na to poukázati, že tento rozkaz ministerstva Národní Obrany jeví se býti toliko disposicí dopravní, která byla učiněna stran

předmětu pokládaného pouhým omylem za předmět podléhající správě vojenské a nemůže mu tudíž v žádném případě přičten býti charakter zabíracího nálezu ve smyslu zákona o válečných úkonech vydaného.

Co se týče však otázky, zda bylo toto zabrání kalika dne 22. listopadu 1919 provedené po zákonu možným a přípustným, třeba uvážiti následující:

Zabraní věci k úkonům válečným podle zákona ze dne 26. prosince 1912 číslo 236 ř. z., jež se děje dle § 24, jest svojí právní povahou expropriací. Jím mají býti z důvodu veřejného a naléhavého zájmu, o němž se zmiňuje § 1, věci osobě třetí náležitě disposici tohoto vlastníka odňaty buď aby přešly vůbec ve vlastnictví státu, aneb aby stát jich mohl použiti pro zmíněné tam účely.

Již tato právní povaha instituce záboru a přirozenost sama sebou přináší, že není možno mluvíti o záboru oněch věcí, které nejsou v držbě nebo vlastnictví osoby třetí, nýbrž nalézají se ve vlastnictví státu sama a že rovněž nelze nějaký zábor uvaliti na pouhé nároky majetkové, které svojí povahou účelům zmíněného § 1 zákona přím o sloužití nemohou.

V konkrétním případě jest tvrzením ministerstva Národní Obrany sama zjištěno, že kaliko omylem do Brna zaslané a na stěžující firmu řízené bylo oděvnímu skladišti vojenské správy v Brně dodáno a od něho spracováno již před vydáním naříkaného rozhodnutí. Tím však ať již smísením s jiným stejným zbožím jako věc zastupitelná či spracováním v novou věc (§ 414 o. z. o.) a spotřebováním přešla nejen držba, nýbrž i vlastnictví jeho na erár vojenský.

Nepatřilo tudíž kaliko ono v době záboru již stěžující firmě a nemohlo proto také proti ní platně použito býti zákona shora uvedeného. Stěžující firma nalézala se vůči státu toliko v poměru věřitele, který z titulu neodůvodněného spracování a zužití věcí jí náležejících domáhala se příslušné náhrady. Nárok tento jako nárok obligační nemůže arcif býti předmětem nižádné právní dispozice ve smyslu zákona o válečných úkonech. Zejména není možno, aby ministerstvo Národní Obrany jako úřad povoláný k výkonu zákona o válečných úkonech a o záboru dle § 24 rozhodující této své úřední moci použilo k tomu, aby vyslovíc dodatečné zabrání věci již předem státem ať v cestě jakékoliv získané změnilo právní důvod náhradní neb úplatné povinnosti státu dříve založené v jiný právní důvod t. j. v náhradní povinnost dle zákona o válečných úkonech (§ 33) a tím samo autoritativně vyslovilo novaci tohoto závazku, jež by byla jen dohodou stran dle § 1376 ob. z. obč. možnou.

Jest tudíž naříkané rozhodnutí již z těchto důvodů pokládati za nezákonné a není třeba zabývati se i ostatními vývody stížnosti.

Č. 410.

Honební právo (Čechy): Bylo-li pravoplatně usneseno, aby myslivost ve společenské honitbě byla v určitém období provozována znalcem k dobru společenstva, není honební výbor oprávněn přenechati třetí osobě zvěř odstřelem získanou za takových podmínek smluvních, kterými se osobě té propůjčují práva dotýkající se samého výkonu myslivosti.